

Številka: 900-37/2021-6 (004)
Ljubljana, dne 4. 6. 2021

Predsednik Vlade Republike Slovenije
Janez Janša
Gregorčičeva ulica 20-25
1000 Ljubljana

Minister za zdravje
Janez Poklukar
Štefanova ulica 5
1000 Ljubljana

Minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Janez Cigler Kralj
Štrukljeva cesta 44
1000 Ljubljana

Ministrica za izobraževanje, znanost in šport
dr. Simona Kustec
Masarykova cesta 16
1000 Ljubljana

Zadeva: Izjava in poziv k ukrepanju za podporo duševnemu zdravju otrok in mladih v času epidemije COVID-19, za predsednika Vlade RS Janeza Janšo, ministra za zdravje Janeza Poklukarja, ministra za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Janeza Ciglerja Kralja ter ministrico za izobraževanje, znanost in šport dr. Simono Kustec

»Izjava in poziv k ukrepanju« sta nastala v okviru »MEDRESORNEGA POSVETA ZA VAROVANJE IN KREPITEV DUŠEVNEGA ZDRAVJA OTROK IN MLADIH V ČASU EPIDEMIJE«, 1. 6. 2021.

Strokovnjaki, ki delamo na področju duševnega zdravja otrok in mladih, predstavniki stroke v sistemu vzgoje in izobraževanja, zdravstva, socialnega varstva in varstva dobrobiti družin, predstavniki združenj mladih (dijaških, mladinskih in študentskih organizacij), NVO in nosilci programov, namenjenih podpori ranljivih otrok in mladih ter njihovih družin ter predstavniki staršev, menimo, **da je potrebno v sklopu ukrepov za obvladovanje posledic epidemije bolj odločno uvrstiti ukrepe v podporo otrokom in mladim, ki bodo ustrezen odgovor na izzive dejavnikov tveganja za duševno zdravje otrok in mladih zaradi epidemije Covid-19.** Ti ukrepi so **nujni, da bodo učinkovito naslovljene stiske otrok, mladih in njihovih bližnjih ter povečane razlike med otroci in mladimi** tako v njihovem splošnem blagostanju, kot v njihovih učnih dosežkih.

Združujemo se v stališčih,

1. da so ukrepi, usmerjeni v obvladovanje epidemije močno zaznamovali dobrobit pomembnega dela otrok, mladostnikov in študentov, posebej najbolj ranljivih, med katerimi so posamezniki s primanjkljaji na področju razvoja in zdravstvenimi težavami; posamezniki s posebnimi potrebami; tisti iz finančno in socialno depriviligiranih družin; posamezniki katerih starši so kronično bolni; ki imajo težave z zasvojenostjo ali prihajajo iz disfunkcionalnih družin; posamezniki s težavami v duševnem zdravju in slabšo vključenostjo v vrstniške skupine in tisti, ki so bili izpostavljeni vrstniškemu in/ali spletnemu nasilju ter drugi;
2. da je zapiranje vzgojno-izobraževalnih zavodov skrajni ukrep oziroma, da do popolnega zaprtja zavodov ne sme več priti ter da morajo vsi zavodi neprekinjeno zagotavljati dodatno strokovno pomoč za vse otroke s posebnimi potrebami in druge ranljive skupine, če je le mogoče, prek nepretrganega osebnega stika s strokovnimi delavci;
3. da potrebujejo otroci in mladi, prizadeti zaradi ukrepov za obvladovanje epidemije, usmerjeno pomoč, ki jim bo omogočila: preseči povečano ranljivost in nasloviti zaostanke, do katerih je prišlo v zadnjih mesecih, da ponovno dosežejo dobra izhodišča za celosten razvoj in pridobivanje veščin, ki jih bodo potrebovali v prihodnosti;
4. da je potrebno v vzgojno-izobraževalnih zavodih podpreti koncepte podpore duševnemu zdravju otrok in mladih ter v ta namen vsebinsko in številčno opolnomočiti in okrepiti strokovnjake s področja vzgoje in izobraževanja, predvsem svetovalne službe;
5. da je potrebno v najkrajšem možnem času pričeti s prednostnim uvajanjem z dokazi učinkovitosti podprtih programov krepitve celostne dobrobiti otrok in mladih in pripraviti časovni načrt implementiranja varstva in krepitve duševnega zdravja otrok in mladostnikov ter strokovnih delavcev po celotni vzgojno izobraževalni vertikali;
6. da je potrebno pri uvajanju ukrepov in programov v sistemu vzgoje in izobraževanja, socialnega varstva in zdravstvenega sistema uvajati programe in storitve, ki so enakomerno in lokalno dostopne vsem;
7. da je potrebno okrepiti poletne programe, tako po številu vključenih udeležencev kot po številu različnih programov, in zagotoviti vsem otrokom iz različnih ranljivih skupin brezplačno vključitev vanje;
8. da je potrebno okrepiti športne in rekreativne programe v času počitnic in omogočiti čim večjo dostopnost otrokom in mladim do teh programov v lokalnih okoljih, saj le ti pomagajo k strukturiranemu preživljanju prostega časa in pozitivno vplivajo na telesno in duševno zdravje otrok in mladih;
9. da je skrb za zdrav celostni razvoj otrok in mladostnikov ključna za prihodnji razvoj ter dobrobit družbe in da je odgovornost za varovanje in krepitev duševnega zdravja deljena med številnimi resorji. Zato je ključno, da se ti resorji pri vsebinskem in kadrovskem načrtovanju medsebojno povezujejo in usklajujejo, kot je predvideno tudi v Resoluciji o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018-2028.

Pozivamo vlado in resorna ministrstva,

1. da **vzpostavijo koncept celostne podpore duševnemu zdravju otrok in mladih v različnih okoljih** (družini, vrtcih, šolah, lokalnem okolju) in **zagotovijo dolgoročno sistemsko implementacijo dokazano učinkovitih preventivnih programov in ukrepov za zaščito njihove celostne dobrobiti v okviru medresornega in povezanega delovanja** na nacionalni in lokalni ravni;

2. da **omogočijo implementacijo in financiranje** zgoraj predlaganih ukrepov, vključno z ostalimi ukrepi na področju varovanja in krepitve duševnega zdravja, dokazano učinkovite preventive ter obravnave otrok in mladih, ki so že vključeni v Akcijski načrt Nacionalnega programa duševnega zdravja za obdobje 2021 do 2023, **v okviru PKP9 ter srednje in dolgoročno v okviru proračunov MZ, MIZŠ, MDDSZ ter drugih virov financiranja**

in na tak način omogočijo vsem otrokom in mladim **enako dostopnost** do okolij, ki varujejo in krepijo duševno zdravje in zagotavljajo podporo celostnemu razvoju posameznika in družbe.

Medresorski strokovni posvet je pokazal, da je povezovanje strokovnjakov različnih področij izjemnega pomena in ta posvet je lahko zgled dobrega sodelovanja iskanja rešitev za dobrobit otrok in mladostnikov. Organizatorji in udeleženci posveta smo pripravljene pomagati iskati in podpirati rešitve za naslavljanje povečanih potreb otrok in mladih na področju duševnega zdravja.

V imenu udeležencev in organizatorjev medresorskega Posveta za varovanje in krepitev duševnega zdravja otrok in mladostnikov v času epidemije, ki se je odvil 1. junija 2021;

Jožica Maučec Zakotnik, dr. med. spec.
Vodja Nacionalnega programa duševnega zdravja 2018-2028
Program MIRA

Poslati:

- Janez Janša, predsednik vlade, Vlada Republike Slovenije – elektronsko (gp.kpv@gov.si)
- Janez Poklukar, minister, Ministrstvo za zdravje – elektronsko (janez.poklukar@gov.si, gp.mz@gov.si)
- Janez Cigler Kralj, minister, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti – elektronsko (gp.mddsz@gov.si)
- dr. Simona Kustec, ministrica, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport – elektronsko (simona.kustec@gov.si, gp.mizs@gov.si)